

Dokumentatíón: *Vejret på Norderøerne 1830-1903*

Dokumentreferenca:

Guttesen, R. (2009): Vejret på Norderøerne 1830-1903. Extrakt af "Indberetninger" med henblik på vejrlig, fårs og køers trivsel, væksten af græs, korn og kartofler. Føroya Landsskjolasavn. Internet 14.9.2009: <history.fo>

Dokumentsøga:

- **Specifikátion av originaldokumentum**

Hesin úrdráttur av kvalitativum útsagnum um alt, sum hevur við veður at gera í nevnda tíðarskeiði, er gjørdur úr skjölunum, sum kallast "*Indberetninger i henhold til Amtsordre af 30. november 1830*". F. Tillisch, Amtmaður, sendi øllum sýslumonnum hendan 'ordran'. Hesin amtsordrin, og stórir partar av tí tilfari, sum syslumennirnir sendu inn, er lagdur út á history.fo. Hygg vinarliga har fyri at fáa gjøllari forkláring um hesi skjøl.

- **Lokalisering av dokumentum.**

Nevndu "Indberetninger" liggja á Føroya Landsskjolasavn, men liggja ikki samlaði í einari eskju ella pakka. Neyðugt hevur verið at leita og samla (compilera), og í Norðoya-seriuni eru, sum sæst í hesum úrdrátti, enn einstøk ár, sum mangla. Nakað liggur sum kopi í sýslusøvnunum, men tað mesta er at finna í Amtsarkivinum. Árini 1876-1903 eru fyri allar sýslur transskriberaði og løgd út á heimasíðuna: History.fo: frí atgongd. Norðoyggjar 1830-1875 havi eg transskriberað, men enn ikki lagt út. Vónandi verður tað skjótt klárt.

- **Ábyrgd, hvør hevur samlað, transskriberað og gjørt úrdráttin (ekstraktið) til History.fo?**

Undirritaði Rolf Guttesen hevur reinskrivað (transskriberað) original-dokumentini og eisini gjørt hendan úrdrátt

- **Princippir fyri reinskriwing og úrdrátt.**

Alt um original-dokumentini, kallað "Indberetninger", er tøkt aðrastaðni á history.fo.

Extraktið er gjørt við tí fyri eyga at lýsa, hvussu veðrið hevur verið, og hvussu serliga hvussu tað hevur ávirkað livivilkorini í Føroyum tá í tíðini. Grasvökstur og hoyggj voru avgerandi fyri hvussu nógv mjólkineyt kundu standa í fjósimum veturin yvir. Var grasvöksturin ringur, ella kanska rotnaði hoyggi áðrenn tað varð turt, so var neyðugt at slakta onkra kúgv, so at hini neytini kundu klára veturin. Veðrið um veturin hevur havt avgerandi týdning fyri, hvussu seyðurin treivst. Tá nógvar kavi er, tá hann liggur leingi, ella tá nógv skalvalop eru, so doyr nógvar seyður. Illveður í lembingartíðini ger, at nógv lomb doygga.

Extraktið er gjört á donskum, tí upprunaskjalið er á donskum. Orð, máliskur og setningar eru ofta tikan beinleiðis úr originalinum og sett í tabellina.

Har skjøl mangla, er hetta viðmerkt. Men ofta ber til at siga nakað um tað manglandi hálvárið, tí tað næsta skjalið hevur upplýsingar um hetta. Í slíkum fórum er hetta sett inn, í parentes (...), har tað átti at verið.

Fáar styttingar eru tabellunum:

pga: på grund af

mht: med hensy til

(...): sigur, at hetta eru utsagnir frá eftirfylgjandi 'indberetning'

- **Hvar er dokumentið brúkt sum kelda ellað viðgjört.**

Tilfarið hevur verið leysliga nýtt í einari grein hjá mær:

Guttesen, R. (2004): Animal production and climate variation in the Faeroe Islands in the 19'th century, *Geografisk Tidsskrift* 103(2): 9-20.

Vinarliga Rolf Guttesen

13. oktober 2009